

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

"Aprob"

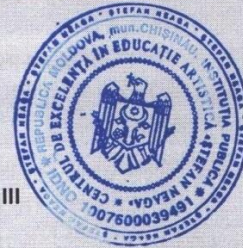
Directorul Centrului de Excelență în
Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Dr. Perju Gheorghe

"11" octombrie 2017

Curriculum la disciplina

F.05.O.010 Literatura muzicală universală III

Specialitatea
21560 Muzicologie

Calificarea
265237 Muzicolog

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului EuropeAid/133700/C/SER/MD/12
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Martînenco Neli, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

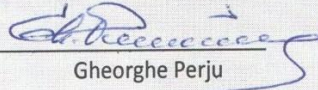
Rublicean Galina, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Daniliuc Lidia, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Director

Gheorghe Perju

"11" octombrie 2017

Recenzenți:

Ivancenco Valentina, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Manoilă Iana, grad didactic I, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic
<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii.....	5
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	7
III. Competențele profesionale specifice modulului	7
IV. Administrarea modulului.....	7
V. Unitățile de învățare.....	7
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	9
VII. Studiu individual ghidat de profesor	10
VIII. Lucrările practice recomandate	10
IX. Sugestii metodologice	11
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	13
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	17
XII. Resursele didactice recomandate elevilor.....	18

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculumul disciplinar la *Literatură muzicală universală III* este un document normativ pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de educație Artă, specialitatea *Muzicologie* în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar. În cadrul sistemului învățământului artistic disciplina *Literatură muzicală universală* s-a manifestat ca una fundamentală și constituie un indispensabil liant între latura instructiv-formativă și cea practică.

Cursul de *Literatură muzicală universală* se studiază în mod obligatoriu în cadrul întregului sistem de instruire muzicală, începând cu școala de muzică în învățământul complementar până la învățământul universitar, respectiv la diverse niveluri de complexitate și generalizare a materialului didactic. Modelul curricular al disciplinei este omogen, urmărind progresia achizițiilor pe durata celor patru ani de studiu într-un parcurs eșalonat, în cadrul căruia fiecare nivel de învățământ se reflectă într-un anumit decupaj al conținuturilor.

Curricula la *Literatură muzicală universală I-V* este unitară din punct de vedere al competențelor generale, atitudinilor urmărite și al principiului de organizare al conținuturilor, asigurând continuitatea în studierea disciplinei. În acest context, Curriculumul la unitatea de curs *Literatură muzicală universală II* constituie un suport metodologic pentru studierea disciplinei și formulează competențele specifice și unitățile de învățare pentru semestrul V de studiu.

Obiectul de studiu al acestei discipline constituie studierea limbajului de specialitate și comunicarea în lexicul domeniului profesional, cunoașterea caracteristicilor istorice și stilistice a creației componistice, însușirea metodologiei de analiză și audiția lucrărilor muzicale. În cadrul cursului este urmărită evoluția artei muzicale în diferite epoci istorice și formarea școlilor componistice naționale. Se studiază originea genurilor și formelor, multitudinea procedeelelor de dezvoltare a materialului muzical.

Funcțiile Curriculumului de bază sunt:

- act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional;
- competență de bază pentru elaborarea manualelor, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Actualul Curriculum asigură procesul de predare-învățare-evaluare a unității de curs *Literatură muzicală universală II* și este conceput astfel încât să permită profesorilor posibilitatea de a-și elabora o strategie eficientă de organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a unor abilități, atitudini și competențe profesionale corespunzătoare standardelor de specialitate și cerințelor pieții muncii din societatea contemporană.

Beneficiarii Curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, domeniul de educație Artă;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- elevilor care își fac studiile la specialitatea în cauză;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării.

Cursul de *Literatură muzicală universală* se studiază în mod obligatoriu în cadrul întregului sistem de instruire muzicală, începând cu școala de muzică în învățământul complementar până la învățământul universitar, respectiv la diverse niveluri de complexitate și generalizare a materialului didactic. Modelul curricular al disciplinei este omogen, competențele generale și specifice urmărind progresia achizițiilor de la anul I la anul IV într-un parcurs eșalonat, în cadrul căruia fiecare nivel de învățământ se reflectă într-un anumit decupaj al conținuturilor.

Scopul studierii acestui curs constă în pregătirea viitorilor muzicologi, pentru care cunoașterea istoriei și stilisticii artei muzicale va asigura formarea abilităților profesionale de calitate. Acest curs formează și dezvoltă la elevi un nivel înalt al competențelor muzicale și deprinderi practice specifice domeniului, contribuind la dezvoltarea gustului estetic și a capacităților intelectuale ale elevilor. Disciplina *Literatura muzicală universală* posedă un pronunțat caracter aplicativ și stimulează gândirea logică, imaginația și creativitatea elevilor. Scopurile didactice ale cursului sunt multiple și se realizează prin studierea activității și a creației marilor compozitori, a diverselor aspecte și legități generale cu privire la evoluția artei muzicale.

Scopul declarat, acela al definirii personalității artistice a viitorului muzician și om de cultură, este concentrat asupra laturii instructiv-formative, ce conferă un suport teoretic adecvat, stabilitate pregătirii practice de specialitate tuturor elevilor. În acest sens, *disciplina Literatura muzicală universală* își propune:

- să familiarizeze elevul cu terminologia de specialitate muzicală,
- să formeze deprinderile și tehnicile de lucru privind selectarea informației folosind cele mai variate tehnici de procesare a acesteia;
- să genereze strategii cognitive și afective bazate pe relații interdisciplinare în interiorul domeniului artistic, dar și cu domenii tangente (literatură, filosofie, teologie, matematică), deschizând sfera tehnicilor de creare și notare a muzicii prin noile tehnologii informaționale – TIC.

II. Motivația, utilitatea cursului pentru dezvoltarea profesională

Literatura muzicală universală III ca unitate de curs este disciplina care se regăsește ca domeniu de cunoaștere și metodologie în toate disciplinele de specialitate și cele fundamentale.

Literatura muzicală universală constituie baza estetică conceptuală pentru studierea și cunoașterea celorlalte discipline din domeniul de educație *Arte*, incluse în Planului de învățământ. La rândul lor, disciplinele muzical-teoretice (teoria muzicii, armonia, teoria formelor muzicale) oferă cunoașterea și posibilitatea aplicării adecvate a diverselor noțiuni de limbaj muzical necesare pentru analiza și aprecierea creațiilor muzicale.

Misiunea strategică a cursului este de a contribui la definirea personalității artistice a viitorului muzician și om de cultură prin asigurarea unui suport teoretic adecvat și stabilitatea pregătirii practice de specialitate tuturor elevilor. Conștientizarea dezvoltării artei muzicale ca un fenomen cultural de mare complexitate este absolut necesară pentru înțelegerea și gestionarea conceptelor artistice, contribuie la formarea și consolidarea competențelor profesionale ce vor permite absolvenților atât angajarea pe piața muncii ct și continuarea studiilor prin programele de licență, masterat și doctorat.

Studierea originii și dezvoltării genurilor muzicale, a diverselor curente și stiluri artistice, a tradițiilor muzicii naționale și mondiale din perspectiva raporturilor *interdisciplinare și transdisciplinare* permite o abordare mai amplă și o cunoaștere aprofundată a creației componistice în diferite epoci istorice. Pentru viitorii muzicologi aplicarea cunoștințelor și abilităților obținute în cadrul studierii *Literaturii muzicale universale* devine o necesitate obiectivă în formarea lor ca specialiști calificați.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei:

- CS1.** Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului muzical;
- CS2.** Identificarea terminologiei de specialitate;
- CS3.** Realizarea mesajului artistic prin procedee componistice noi;
- CS4.** Întruchiparea idealurilor eterne morale etice în arta muzicală rusă;
- CS5.** Promovarea tradițiilor naționale la o nouă etapă de dezvoltare a muzicii universale.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		prelegeri	Practică/ seminar			
V	90	35	25	30	ex	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Specificul dezvoltării culturii muzicale ruse în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.	
UC1. Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului muzical: <ul style="list-style-type: none"> - identificarea principiului cronologic; - diversitatea genuistică a muzicii ruse din perioada respectivă. 	<p>Conceptele estetice ale culturii ruse caracteristice diferitor domenii ale artei naționale;</p> <p>Generația nouă de compozitori ruși – membrii <i>Grupului celor cinci</i> (Sankt-Petersburg), P. Ceaikovski (Moskova);</p> <p>Importanța tradițiilor glinkiene pentru dezvoltarea ulterioară a culturii muzicale naționale;</p> <p>Genurile favorite în muzica rusă (opera și romanța).</p>
2. Conceptul estetic al creației membrilor <i>Grupului celor cinci</i>	
UC2. Identificarea terminologiei de specialitate: <ul style="list-style-type: none"> - aprecierea conceptelor estetice, a procedeelelor de expresivitate și particularitățile tratării genului de operă în creația membrilor <i>Grupului celor cinci</i>; - recunoașterea caracteristicilor ale diferitor tipuri de operă; 	<p>Elemente conceptuale și stilistice caracteristice creației membrilor <i>Grupului celor cinci</i>;</p> <p>A. Borodin. Date biografice;</p> <p>Specificul lucrărilor simfonice în creația lui A. Borodin. Simfonismul epic. Simfonia nr.2.</p> <p>Opera epico-eroică <i>Cneazul Igor</i>.</p>
3. Diversitatea stilistică a muzicii ruse în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.	
UC3. Realizarea mesajului artistic prin procedee componistice	<p>M. Musorgski. Repere biografice;</p> <p>Tematicile specifice ale creațiilor lui M. Musorgski</p>

<p>noi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -princiipiile realismului critic manifestate în genul de operă și în muzica vocală de cameră; evoluția genurilor și formelor muzicale caracteristice perioadei istorice respective. 	<p>realizate prin elaborarea stilului de recitativ vocal expresiv;</p> <p>Conceptul inovator al operei <i>Boris Godunov</i> și rolul ei decisiv în evoluția genului de operă universală;</p> <p>Tradițiile lui A.Dargomâjski și tratarea lor în creația vocală de cameră;</p> <p>Ciclul pentru pian <i>Tablouri dintr-o expoziție</i>.</p>
4. Tendințe noi de afirmare a principiilor artistice naționale în muzica rusă	
<p>UC4. Întruchiparea idealurilor eterne morale etice în arta muzicală rusă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - categoriile estetice ale sublimului, a armoniei vieții umane cu lumea înconjurătoare, personificarea fenomenelor naturii în viziunea artistică a compozitorilor ruși; - recunoașterea ambianței folclorului rus cu complexitatea stilistică a operei și a muzicii simfonice; 	<p>N. Rimski-Korsakov.Schițe biografice;</p> <p>Conceptele naționale –artistice în creația lui.</p> <p>N. Rimski-Korsakov;</p> <p>Operele de basm, opera <i>Snegurocica</i>;</p> <p>Specificul dramaturgiei operei bazat pe intercalarea liniilor lirico-dramatice și epico-folclorice.</p>
5.Elaborarea conceptelor artistice și întruchiparea lor în creațiile muzicale de amploare	
<p>UC5. Promovarea tradițiilor naționale la o nouă etapă de dezvoltare a muzicii universale:</p> <ul style="list-style-type: none"> -diversitatea genurilor de operă prin abordarea problematicii istorico-sociale, lirico-dramatice; - sinteza elementelor de recitativ psihologic expresiv cu melosul folcloric în partițiile vocale ale operelor; - valorificarea tradițiilor muzicii simfonice ruse - în lucrările cu program. 	<p>Conceptul artistic original al operei <i>Logodnica țarului</i> de N. Rimski-Korsakov;</p> <p>Impactul fatal al tiraniei țarului asupra destinului oamenilor de rând;</p> <p>Dramaturgia operei bazată pe alternarea numerelor închise cu scenele plene;</p> <p>Creația simfonică, suita <i>Șeherezada</i>.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. ord.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ seminar	
1	2	3	4	5	6
1	Specificul dezvoltării culturii muzicale ruse în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.	14	6	2	6
2	Conceptul estetic al creației a membrilor <i>Grupului celor cinci</i>	16	6	4	6
3	Diversitatea stilistică a muzicii ruse în a doua jumătate a	18	8	4	6

	sec. al XIX-lea.				
4	Tendențe noi de afirmare a principiilor artistice naționale în muzica rusă.	28	12	8	8
5	Elaborarea conceptelor artistice noi și întruchiparea lor în creațiile muzicale de amploare.	14	8	2	4
	Total	90	40	20	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Specificul dezvoltării culturii muzicale ruse în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.			
Dezvoltarea diverselor domenii ale culturii ruse; Învățământul muzical. Activitatea lui A. și N. Rubinstein.	Proiect individual: Principalele etape a evoluției artei ruse (literatura, pictura, teatrul)	Prezentare publică	Săptămâna 3
2. Conceptul estetic al creației a membrilor Grupului celor cinci			
2.1. Formarea și activitatea Grupului celor cinci. 2.2. Conceptele individuale ale membrilor Grupului celor cinci.	Referat: M. Balakirev – fondatorul și conducătorul grupului.	Prezentare publică a referatului	Săptămâna 5
3. Diversitatea stilistică a muzicii ruse în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.			
3.1. Tipurile și genurile de operă; 3.2. Dramaturgia operelor epice; 3.3. Structura operelor de tip sincretic.	Eseu: Istoria creării operei lui M. Musorgski <i>Boris Godunov</i>	Prezentarea eseului	Săptămâna 7
4 Tendențe noi de afirmare a principiilor artistice naționale în muzica rusă			
Distingerea conceptului național în creațiile simfonice; Valorificarea elementelor folclorice în simfonia nr. 2 de A. Borodin.	Comunicare: Realizarea specifică a elementelor de programatism în simfonia nr. 2 de A. Borodin.	Prezentarea comunicării	Săptămâna 9
5. Elaborarea conceptelor artistice noi și întruchiparea lor în creațiile muzicale de amploare			
Modurile de aplicare a realismului critic în creația lui M. Musorgski; Tratarea nouă a ciclului vocal de către M. Musorgski.	Studiul de caz Analiza comparativă a ciclurilor vocale.	Demonstrația practică a studiului.	Săptămâna 12

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice
1.	Specificul dezvoltării culturii muzicale ruse în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.	Aprecierea conceptului ideatic al artei ruse (publicistica, literatura, și pictura)

2.	Conceptul estetic al creației a membrilor <i>Grupului celor cinci</i>	Întruchiparea spiritului național în creațiile de operă.
3.	Diversitatea stilistică a muzicii ruse în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.	Sistematizarea genurilor muzicii ruse în perioada respectivă.
4.	Tendențe noi de afirmare a principiilor artistice naționale în muzica rusă	Tradițiile și inovațiile în genul de operă.
5.	Elaborarea conceptelor artistice noi și întruchiparea lor în creațiile muzicale de amploare.	Specificarea întruchipării folclorului în creația compozitorilor ruși.

IX . Sugestii metodologice

Curriculumul disciplinar la *Literatura muzicală universală III* are drept scop formarea și dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor din învățământul profesional tehnic postsecundar la specialitatea *muzicologie*.

Metodele predării-învățării acestei discipline presupun folosirea unor procedee și tehnici care îl implică pe elev în procesul de studii, urmărindu-se dezvoltarea gândirii, stimularea creativității, dezvoltarea interesului pentru învățare.

Curriculum la *Literatura muzicală universală III* propune profesorului să fundamenteze la nivel teoretic și practic orizontul cultural al viitorilor tineri muzicieni. Specificul disciplinei impune o abordare tematică și o tratare tradițională cronologică, conținuturile obligatorii urmează în succesiunea lor istorică, diversificându-se în teme monografii. Analiza partiturilor și audiția muzicală fiind o condiție indispensabilă pentru formarea profesională prin urmărirea procesului de evoluție a creației componistice în epocile studiate.

Sugestiile metodologice cuprind recomandări specifice disciplinei *Literatura muzicală universală* privind metodologia de aplicare a Curriculumului, proiectarea și realizarea demersului didactic. Sunt incluse propuneri de organizare a procesului de predare-învățare-evaluare cu privire la deplasarea accentelor de pe conținuturi pe competențe. Strategiile didactice sunt orientate spre eficiența maximă a instruirii și asigurarea calității procesului de studii.

În vederea asimilării lexicului și operării cu limbajul specific disciplinei și a contextului istorico-stilistic, conform principiului învățare prin acțiune curriculumul îmbină latura teoretică cu cea aplicativă prin:

- folosirea unor tehnologii variate de informare și de cercetare muzicologică;
- utilizarea audiției muzicale orientată către conștientizarea elementelor de limbaj și expresie;
- analiza partiturilor, a claviurilor de opere și a materialelor de specialitate (diverse surse de informație de la carte, dicționar la internet);
- apelarea la tehnici de informare permite elevului selectarea și stocarea diverselor date din domeniul literaturii, artelor plastice, teologiei, filosofiei etc. În același timp, cu ajutorul TIC pot fi dezvoltate abilitățile de notație muzicală și de probe componistice.

Flexibilitatea de opțiune a cadrului didactic în raport cu demersul metodologic se va reflecta în alegerea materialului muzical ce urmează a fi audiat și studiat, în selectarea bibliografiei în funcție de individualitatea fiecărui elev sau grup de elevi cu preocupări și interese convergente. La finalizarea studiilor absolventul va putea comunica propriile opțiuni, să formuleze judecăți avizate și argumentate prin limbaj de specialitate.

Pentru realizarea scopului major al disciplinei sunt utilizate metode interactive de predare – învățare care îmbunătățesc calitatea procesului de instruire, având un caracter activ – participativ. Demersul educațional va fi centrat pe elev, care este considerat partener al cadrului didactic, fiind implicat în realizarea activităților ce conduc la formarea competențelor profesionale.

În procesul de predare-învățare pentru atingerea competențelor disciplinare sunt recomandate diverse metode și tehnici - explicația, prezentarea materialelor audio-video, lucrul cu partitura și clavierul, ilustrarea fragmentelor muzicale. În scopul realizării competențelor specifice se recomandă utilizarea diverselor metode didactice: discursul, prelegerea, descrierea, dialogul didactic argumentativ, conversația euristică, discuția colectivă etc.

Elevii vor realiza sarcini individuale și în grup în scopul aprecierii fragmentelor muzicale și analizei teoretice a lucrărilor studiate.

Unitatea de curs include 90 de ore (60 de ore de contact direct, 30 ore de studiu individual). Orele de *contact direct* prevăd activitatea profesorului într-un mod creativ, utilizând mijloace de învățare moderne, interactive, diferite forme de lecții (de predare a noului material, de comunicare, de control etc.) având ca scop niște rezultate scontate la finalizarea programului de pregătire profesională. Cunoștințele obținute la orele de contact direct se vor consolida în cadrul *studiului individual* prin realizarea unui șir de lucrări scrise (referate, eseuri, fișe de lucru etc.), exerciții de analiză și sinteză a temelor studiate, prezentări publice a rezultatelor obținute etc.

O formă specifică a predării-învățării în cadrul disciplinei *Literatura muzicală universală* constituie audiția muzicală, fiind orientată de către profesor spre distingerea procedeele de expresivitate artistică. De menționat, că adevăratul contact cu arta muzicală se face în sălile de concert, de teatru, suportul electronic fiind doar o alternativă modernă la veritabila întâlnire nemijlocită cu creațiile muzicale.

La finalizarea studiilor absolventul va putea comunica propriile opțiuni și va formula judecăți avizate și argumentate. În acest scop se propune utilizarea activităților centrate pe acțiunea elevilor: problematizarea, braistormingul, ciorchinele, studiul de caz, exerciții mixte și altele.

Problematizarea presupune crearea unor situații-problemă care să determine elevii să restructureze și să completeze unele cunoștințe anterioare în vederea soluționării noilor situații în baza experienței și a efortului personal. Problemele pot fi:

- de identificare,
- de explicare,
- de demonstrare.

Brainstorming constituie o metodă eficientă pentru generarea în grup a ideilor într-un interval de timp scurt, prin care se stimulează gândirea și imaginația elevilor. Braistormingul scris este mai eficient decât cel oral, deoarece la el îndrăznesc și cei timizi. Metoda este caracterizată de mai multe variabile, printre care: o atmosferă relaxantă, libertatea exprimării ideilor, jocul creativ.

Ciorchinele este o strategie de găsire a căii de acces la propriile cunoștințe, înțelegeri legate de o anumită temă. Ciorchinele este un tip de *Braistorming* care reprezintă o modalitate de a construi sau a realiza asociații noi de idei sau de a releva noi sensuri ale ideilor. Tehnica ciorchinului presupune plasarea în centru conceptul de referință, iar în jurul lui se va plasa conceptele conexe și ideile derivate. Realizarea lui presupune comparații, raționamente, clasificări, ierarhizări.

Etapele realizării ciorchinului:

1. Prezentarea cuvântului –cheie sau a propoziției-nucleu;
2. Explicarea regulilor pe care le presupune tehnica;
3. Realizarea propriu-zis a ciorchinului;
4. Reflexia asupra ideilor emise și conexiunilor realizate.

Studiul de caz – metoda de confruntare directă a participanților cu o situație din viața reală, autentică, având un pronunțat caracter activ și evidente valențe euristice și aplicative. Această metodă urmărește realizarea contactului elevilor cu realitățile complexe, autentice dintr-un domeniu dat și testarea gradului de operaționalitate a cunoștințelor însușite și a capacităților formate în situații-limită.

Pentru ca o anumită situație să poată fi considerată și analizată precum un «caz», ea trebuie să aibă anumite particularități:

- să aibă relevanță în raport cu obiectivele activității;
- să fie autentică;
- să fie motivant, să suscite interes din partea participanților;
- să aibă valoare instructivă în raport cu competențele profesionale, științifice, etice.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea constituie o dimensiune importantă a procesului de învățare, întrucât furnizează informații despre calitatea și funcționalitatea acestuia. Alături de predare și învățare evaluarea constituie o componentă operațională fundamentală a procesului de învățământ, care urmărește progresul elevului în domeniul instruirii muzicale la nivel de formare a competențelor profesionale.

Activitățile de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea unui feedback continuu, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce.

Funcțiile pedagogice ale evaluării sunt:

- *de constatare* și apreciere a performanțelor școlare, verificarea rezultatelor la anumite intervale de timp, pe criterii constatative prin sistemul de notare;
- *de diagnosticare*, bazată pe verificarea și interpretarea rezultatelor pe criterii calitative asupra dificultăților de învățare;
- *de prognosticare* – oferă sugestii pentru deciziile ce urmează a fi luate în scopul ameliorării procesului instructiv-educativ;

- *de feedback* continuu care asigură îmbunătățirea permanentă a instruirii;
- *de formare* la elevi a unei imagini de sine și a unei capacități autoevaluative.

Strategiile de evaluare trebuie concepute astfel, încât să solicite elevilor eforturi intelectuale și practico-acționale. Structura actului evaluativ cuprinde următoarele trei etape:

- 1 – *verificarea* - presupune colectarea de informații referitoare la nivelul performanțelor școlare prin aplicarea unui ansamblu de strategii, metode tehnici și procedee de instruire;
- 2 – *măsurarea*, care se referă la acordarea unei semnificații cantitative caracteristicilor calitative;
- 3 – *notarea* presupune precizarea semnificației atribuite prin măsurare. Notarea este o acțiune a cadrului didactic de apreciere prin note școlare a progresului realizat de elevi.

Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe generează o structură continuă a evaluării, realizată prin evaluare inițială, formativă și sumativă.

Inițială – se realizează în faza inițială în scopul aprecierii cunoașterii nivelului de la care pornește procesul de instruire.

Formativă (continuă) – constă în formare permanentă a competențelor reflectate în standardele educaționale și ameliorarea rezultatelor școlare pe tot parcursul programului de învățare.

Sumativă (finală) – se va realiza la sfârșitul fiecărei teme și la sfârșitul semestrului. Vor fi apreciate abilitățile elevului de a efectua concluzii cu privire la specificul stilistic, conceptual și de gen a creațiilor studiate; de a analiza conținutul de imagini și structura lucrărilor muzicale. Evaluarea sumativă are drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

Metode de evaluare sunt considerate căile prin care profesorul oferă elevilor posibilitatea de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de formare a capacităților prin utilizarea unei diversități de instrumente adecvate scopului urmărit. Metodele de evaluare sunt împărțite în două categorii:

- **tradiționale**
- **alternative sau complementare**

Metode tradiționale

1. Probele orale:

- a) conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri conform biletelor/testelor);
- b) teste de exemplificări vocale/instrumentale;
- c) analiza stilistică și structurală a lucrărilor muzicale.

2. Probele scrise:

- a) extemporalul (lucrarea scrisă neanunțată);
- b) activitatea de muncă independentă în clasă;
- c) lucrarea de control (anunțată);
- d) tema pentru acasă;

3. Probele practice:

- a) executarea unor sarcini;
- b) interpretarea vocală sau instrumentală a temelor muzicale studiate;
- c) aprecierea fragmentelor muzicale la auz cu utilizarea TIC;
- d) întocmirea unor schițe, grafice;

Examenul - o formă de totalizare a evaluării sumative, care include probe de testare finală (fișe de evaluare și răspuns oral conform întrebărilor din bilete, test muzical).

Un loc important în procesul de evaluare îi va reveni evaluării studiului individual al elevului care se va desfășura conform unui grafic stabilit.

Nota finală la unitatea de curs se constituie ca media de la evaluarea curentă (nota semestrială) și a notei de la examen. Evaluarea curentă constituie 60% din nota finală, respectiv nota de la examen constituie – 40%.

Nota de la evaluarea curentă se calculează ca media aritmetică (cu zecimale) a notelor obținute atât în cadrul orelor de contact direct cât și la studiul individual.

Metode alternative sau complementare (exercițiu rezolvat, problemă rezolvată, proiect, referat, rezumat scris, studiu de caz).

Este de preferat ca rezultatele să fie analizate cu clasa de elevi, pentru ca profesorul să poată formula observații, aprecieri și concluzii.

Pe baza analizei activității elevilor și a rezultatelor obținute de ei în cadrul investigației, profesorul poate acorda note, valorificând funcția evaluativă a investigației.

Produsele pentru măsurarea competențelor și criteriile de evaluare a produselor sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1	Exercițiu rezolvat	Înțelegerea enunțului exercițiului
		Corectitudinea formulării ipotezelor
		Corectitudinea strategiei rezolutive
		Corectitudinea rezultatelor
		Modul de prezentare a rezultatelor
2.	Problemă rezolvată	Înțelegerea problemei

		Formularea și testarea ipotezelor
		Prezentarea și interpretarea rezultatelor
3.	Proiect elaborat	Validitatea proiectului – gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă
		Elaborarea și structura proiectului, acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor.
		Calitatea materialului folosit, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora.
		Creativitatea-gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
4.	Referat	Corespunderea referatului temei
		Profundimea și completitudinea dezvoltării temei .
		Coerența și logica expunerii.
		Utilizarea dovezilor din sursele consultate.
		Gradul de originalitate și noutate.
		Modul de structurare a lucrării.
5.	Rezumat oral	Expune tematica lucrării în cauză
		Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză
6.	Rezumat scris	Expune tematica lucrării în cauză
		Textul rezumatului este concisă și structurat logic
		Stăpânirea normelor sintactice la nivel de prezentare logică a ideilor
		Text formatat citeț, lizibil, plasarea clară în pagină.
7.	Studiu de caz	Corectitudinea interpretării studiului de caz propus.
		Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora, rezolvarea adecvată a cazului analizat.
		Corectitudinea lingvistică a formulărilor.
		Rezolvarea corectă a problemei asociate studiului analizat de caz.
		Personalizarea (să nu fie lucruri copiate), aprecierea critică a elevului.
8.	Item electronic rezolvat	Corectitudinea interpretării itemului propus spre rezolvare.
		Corectitudinea metodei utilizate de rezolvare.
		Integritatea și corectitudinea setului de selecții (pentru itemi cu alegere multiplă).

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințele față de sălile de curs

Dotarea cu : -mobilier școlar

- tablă cu portativ muzical

- instrument muzical (pian)

-calculator, proiector MM, ecran de proiectare

Mijloace de învățământ

- clavire, partituri

- reprezentări audio-vizuale (imprimări ale lucrărilor muzicale studiate)

- reprezentări mixte: manuale, cărți și reviste de specialitate, îndrumări metodice, ghiduri practice.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resurse	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ împrumutată resursa
1.	Badrajan S, Rojnovceanu A., Rotaru S., Literatura muzicală pentru școlile de artă și de muzică. Chișinău, 2008.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
2.	Bogza A. <i>Realismul critic</i> . București, 1982.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
3.	Brumariu L., Constantinescu G., <i>Curs de istoria muzicii universale</i> . București, 1986.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
4.	Brumariu L., Petrescu H., <i>Istoria muzicii și formele muzicale</i> . București, 1981.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
5.	Bughici D., Dicționar de forme și genuri muzicale. București, 1978.	Biblioteca AMTAP
6.	Dicționar de mari muzicieni. București, 2006.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
7.	Gagim G., Șleahtițchi., Dicționar de pedagogie muzicală. Chișinău, 1994.	Biblioteca Națională
8.	Gordeeva E. Grupul celor cinci. București, 1962.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
8.	Moraru M., Dicționar de forme și genuri muzicale. Chișinău, 1998.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
9.	Музыкальная энциклопедия, т.1-6. Москва, 1973-1982.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
10.	Schonberg H., Viețile marilor compozitori. București, 1997.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
11.	Ștefănescu I., O istorie a muzicii universale, vol. I-III. București, 1995 – 1998.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
12.	Serov V., – <i>Articole alese</i> . București, 1954.	Biblioteca Națională
13.	Stasov V., <i>M. Musorgski</i> . București, 1952.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga

14.	Stasov V., Articole despre Rimski-Korsakov. București, 1953.	Biblioteca Națională
15.	Șorban, Elena Maria, Muzica clasică și romantică. Cluj-Napoca, . 2014.	Biblioteca Națională
16.	Popova T., M. Musorgski. București, 1970.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
17.	Popova T., A.Borodin. București, 1954.	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
18.	Rimski-Korsakov N.,Cronica vieții mele. București, 1961	Biblioteca CEEA Șt. Neaga
19.	Perioada romantică	https://www.academia.edu/8180885/Muzica_clasica_si_romantica_fragment_